

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINECA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:		Manuscrisele se adresează redacției „Foia Diecezană” iar banii de prenumărare și inserțiuni administrației „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș Telefon Nr. 30.	Prețul inserțiunilor:	
Pentru Austro-Ungaria pe an	10 coroane		Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor	
„ ” pe 1/2 de an	5 cor.			
„ România și străinătate pe an	14 frc.			
„ ” pe an	7 „			

† Barbu Ștefanescu Delavrancea

Suntem un neam nu prea alintat de soarte, ci din contră unul, pe seama căruia aceasta păstrează loviturile cele mai crude și le știe croi astfel, ca sufletul bietului român să se prefacă cu încetul într'un izvor nesecat al durerii și al suferinții. Oare mai îndurat-a vre-un popor o perdere așa de mare și în așa scurte intervale, ca și noi cu câțiva ani mai înainte, când moartea nemiloasă ne răpi pe cei mai destoinici și mai înțelepți cărturari, pe: Caragiale, Iosif, Chendi, Cerna și Anghel. O perdere adevărată pentru literatura românească, pentru întreg neamul românesc, o perdere de felul căreia credeam, că cel puțin în viitor vom fi cruțați.

Dar vai, noi a căror credințe și nădejdi totdeauna sunt osândite la naufragiu, acum câteva zile am fost izbiți de o nouă lovitură. „Poetul țărâniei”, autorul „Baladelor și Idilelor” și a „Fidelor de tort”, poetul nostru al ardelenilor, pe neașteptate a încetat din viață abia în vârstă de 52 de ani.

Nici nu am început bine să-l plângem, când ca un trăsnet ne lovește știrea morții unui alt trubadur al nostru, a lui: Barbu Ștefanescu, numit „Delavrancea”.

Cununa scriitorilor români prin moartea lui a fost lipsită de mărgăritarul cel mai scump, iar în sufletul nostru s'a produs un gol, care cine știe când, și peste tot se va putea umplea vre-odată. Începutul activității lui literare cade tocmai în timpul renașterii literaturii române, la începutul curentului poporanist. Curentul acesta își imprimă notele sale caracteristice asupra tuturor scriitorilor din acel timp. Odobescu studiază și duce la o mare perfecție limba literară, alcătuită din elemente poporane, Hașdău scoate la iveală frumusețile limbii populare, iar Slavici și Delavrancea iau subiecte din popor, și caută să redea și vorbirea potrivită cu mediul, în care trăesc persoanele lor.

Reîntors din Paris, unde își făcuse studiile juridice, după ce terminase liceul sf. Sava, „alma mater” a mai multor oameni de valoare netrecătoare în istoria literaturii române, s'a dedicat gazetăriei, a deschis cancelarie de avocat, mai apoi a ajuns deputat, primar al Bucureștilor și apoi ministru al lucrărilor publice în cabinetul conservator Carp-Maiorescu. Reputația literară și-a întemeiat-o cu novelele sale publicate în cele mai de seamă reviste românești. Roadele neobositei sale activități literare din periodul prim sunt depuse în volumele: „Sultânica”, „Hagi Tudose”, „Paraziții”, „Între vis și viață” și „Trubadurul”.

Novelele, ce se cuprind în aceste volume, sunt de o adevărată înălțare sufletească și de-o pătrundere foarte fină a sufletului omenesc. Cu predilecție zugrăvește tipuri de oameni decăzuți degenerați și nenorociți. În „Paraziții” zugrăvește o serie întreagă de oameni decăzuți foarte nimerit botezați cu numele de „paraziți”. Ne desfășură înaintea ochilor patima jocului de cărți cu toate urmările ei dezastruoase, dintre cari cele mai condamnabile sunt: nimicirea sentimentelor dumnezeiești din sufletul omului, decadența morală și ca o urmare a acestora lipsa sau mai bine zis adormirea conștiinței. În colori naturale ne înfățișează pe omul degenerat, istovit de patima beției în persoana potcovarului Caliman din novela „Milogul”. Un nenorocit incurabil ne prezintă novela sa „Liniște” de o duloșie extraordinară în persoana unui medic de o adâncă pătrundere a naturii și a sufletului omenesc. Acest medic văzând, că în viață numai cu minciuna te poți feri, iară dacă îndrăznești să cugeți mai independent și să spui adevărul, ți-se aruncă în față că: prea cetești multe, prea ști multe, prea observi multe și prea vorbești multe. — trece printr'o schimbare sufletească și devine un om foarte închis, care nu mai comunică cu prietenii și trăește numai pentru studii. Viața familiară pare a-l despăgubi puțin de nedreptățile și năcazurile, îndurate din partea

oamenilor, dar numai pe scurt timp, căci perzând pe nevestă-sa, care îi vărsase puțină lumină în sufletu-i întunecat, iarăși recade în liniștea de mai înainte, care îl soarbe atât de mult, încât nu-i rămâne — spre deosebire de un cadavru decât puterea involuntară de a nu se descompune și libertatea fizică de a se mișca.

Adevărata putere creatoare și adâncă pătrundere în tainele sufletului omenesc și-o arată Delavrancea în dramă. Prin anii 1909—11 ridică drama la un nivel nemai ajuns până la dânsul prin trilogia cu subiect din trecutul istoric al Moldovei: „Apus de soare” „Viforul” și „Luceafărul”. O adevărată serbare românească a fost, când a pășit pe scena Teatrului Național, Ștefan cel Mare, Petru Rareș și Ștefănuța Voda, infiltrând în noi sentimente puternice și îndemnându-ne la fapte mărețe.

În Delavrancea neamul românesc își pierde totodată și pe oratorul cel mai distins, care cu puterea magică a cuvântului său avea așa zicând o înrăurire hipnotică asupra ascultătorilor săi.

Și acum, când zăbranicul nu se mai înlătură de pe frontispiciul literelor românești și când cei mai iubiți și mai mari ai noștri trec în „corturilor dreptilor” cu inimă sângerândă și cu ochi întrebători ne aruncăm privirile în viitor și ne punem întrebarea: oare aflase-vă cineva, care se umple golul produs prin moartea atâtor forțe ale genului românesc și care să se apropie și să pătrundă așa de bine tainele sufletului nostru ca în Domnul adormiții: Coșbuc și Delavrancea?

Iancu Calțun

Lui Gheorghe Coșbuc

„Ne-ai zdrobit inima, Doamne, cu-o atât de tristă veste, Când ne-ai spus, că mult iubitul „badea Gheorghe” nu mai este!

Când i-atâta jale 'n lume și-s atâtea rane 'n piept,
Și când toți cu obidire mângâierea ți-o aștept.

Ai putut vai, Doamne sfinte, ca înloc ca să ne ierți,
Tu cu cea mai grea durere peste fire să ne cerți,
Ca pe cea mai scumpă jertfă pentru Tine să ți-o ceri,
Cântărețul lumii noastre să ni-l iei la Tine în ceri...”

Și când aplecați pe scrisu-ți cel cu atât de multă artă,
Ne rugam la Domnul lumii, ca să nu ne mai despartă,
De durerea noastră mută s'a îndurat și Dumnezeu,
Căci balsam de mângâiere a frământat în scrisul tău.

În căldura ta din suflet toată jalea ne-a topit-o,
Culegând din vers tărie suferința ne-am zdrobit-o,
Căci cuvântul tău din strună atât de drag și atât de sfântu-i,
Cât durerea întreagă a lumii tu cu harfa ta o mântui.

Graiul tău i-atât de dulce și-i atâta vraje 'ntrânsul,
Farmecele lumii toate le-ai țesut măiestre întrânsul,

Juauer e 'n fiecare dintr'a tale multe file,
Orice vers de reverie din „Balade și Idile”.

Tu cu arta-ți ne'nțeleasă ai înțeles tainele firii
Ca pe plaiurile noastre să vrăjești „Nunta Zamfirii”,
Și când graiu'n rătăcire se pierdea și părea mort,

I-ai dat nouă strălucire înfirând „Fire de tort”,
Tu comoara 'ntreaga-a lumii ne-ai fi dat o avuție,
Ferecată 'n doine, hore, Cântece de vitejie...

Și de acum slova bătrână 'n vers isteț n'o s'o mai
scuturi

Când cuprinsă de rugină va zăcea în așternuturi,
Graiul nostru viu și tinăr poate să se zbată 'n plâns,
Căci de mâna-ți iscusită nu va mai fi 'n șire străns.

Stelele din ceriul nostru cu 'n luceafăr s'au rărit,
Iar în raiu cu tin' Poete alții 'nloc a rasărit,
Tu să inveți corul de îngeri într'al nostru dulce graiu,
Zbuciumul durerii noastre să răsune 'n văi prin raiu.

Să vrajească întreg cuprinsul ceriului cântarea noastră,
Să cutremure tot largul cât se întinde zarea albastră,
Și cu firea înduioșată înduioșat și Domnul sfânt,
Să-și reverse darul său cu îndurare pe pământ.

A. Contrea

Jertfa adusă de credincioșii eparhiei noastre an de an pentru susținerea bisericii și a școalelor.

Tractul Oraviței.

Darea bisericească.

Cacova	4787'65	Secaș	188'90
Comoriște	1200'—	Gêrlîște	155'—
Broșteni	743'—	Ciclova-mont.	125'44
Forotic	680'—	Oravița-rom.	116'56
Ciclova-română	591'—	Măidan	108'58
Jurjova	463'—	Oravița-mont.	106'24
Ciudanovița.	453'60	Cârnecea	86'37
Calina	248'62	Jitini	49'20
Greovaț	200'—	Ticvaniul-mic	47'27
Răchitova	196'90	Agadiciu	15'—

Gornia, Mărcina și Vărădia nu prezintă date.

Darea de cult.

Cacova	4688'72	Tiev.-mic	2053'40
Ciclova-română	3745'51	Rachitova	1804'—
Măidan	3400'—	Ciudanovița	1674'—
Mărcina	3000'—	Comoriște	1600'—
Oravița-rom.	2600'—	Gêrlîște	1575'—
Vărădia	2532'08	Gornia	1530'—
Oravița-mont.	2500'—	Agadiciu	1356'17
Greovaț	2400'—	Jurjova	1325'—
Forotic	2320'—	Secaș	1139'—
Broșteni	2121'55	Cârnecea	879'26

Calina, Ciclova mont., și Jitini nu au școale conf.

Suma totală a dărilor.

Cacova	9476'37	Ticvaniul mic	2100'90
Ciclova rom.	4336'79	Rachitova	2000'90
Măidan	3508'58	Jurjova	1788'—
Forotic	3000'88	Gêrlîște	1730'—

Mércina	3000.—	Gornia	1530.—
Broșteni	2865'36	Agadiciu	1371'17
Comoriște	2800.—	Secaș	1327'90
Oravița rom.	2716'56	Cârnecea	965'63
Oravița mont.	2606'24	Calina	248'62
Greovaț	2600.—	Ciclova mont.	125'44
Vărădia	2532'08	Jitini	49'90
Ciudanovița	2127.—		

Mărimea procentelor după darea directă.

Ciudanovița	145	%	Secaș	26	%
Cacova	54	"	Ciclova rom.	24	"
Rachitova	41	"	Cârnecea	20	"
Agadiciu	37 ^{1/2}	"	Comoriște	17	"
Ticvaniul mic	36	"	Broșteni	15	"
Forotic	30	"	Greovaț	12	"
Vărădia	26	"	Mércina	5	"

În comunele: Gornia, Oravița mont., Mércina și Oravița rom. se acoper cheltuielile în întregime ori în partea cea mai mare din fondurile bisericii; în celelalte comune se plătesc după case și familii.

Numărul sufletelor.

Ciclova rom.	3480.—	Rachitova	1055.—
Cacova	1962.—	Ticvaniul mic	991.—
Broșteni	1685.—	Oravița rom.	927.—
Gârliște	1637.—	Secaș	912.—
Greovaț	1420.—	Agadiciu	840.—
Vărădia	1452.—	Gornia	839.—
Mércina	1450.—	Jurjova	743.—
Forotic	1328.—	Cârnecea	732.—
Ciclova mont.	1225.—	Ciudanovița	576.—
Măidan	1168.—	Calina	527.—
Oravița mont.	1132.—	Jitini	451.—
Comoriște	1057.—		

Ș T I R I

Deputați congressuali preoțești în cercurile vacante Iam și Petrovaselo au fost aleși: *Traian Oprea* protopop în Vêrșet și *Ștefan Popa* paroh în Seleuș. — *Deputat sinodal preoțesc* în cercul Sasca-montană a fost ales Virgil Musta, preot în Mărghita-mare.

Avansare. Preotul militar activ Iosif Serafin a fost avansat la rangul de protopop militar. Sfinția Sa este al 3-lea protopop ortodox-român. — Căpitanul Grigorie Boldea, fratele protopopului nostru militar Pavel Boldea, a fost înaintat la rangul de major.

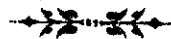
Fondul preoțesc dela Arad. Sâmbătă înainte de Dumineca Tomii are loc în fiecare an adunarea generală a fondului preoțesc al eparhiei Aradului sub președinția Prea Sfinției Sale a episcopului. După 41 de ani de existență fondul reprezintă un capital de 2,028,587 cor. În anul 1917 venitul a fost 299,149 cor. iar spesele 188,896. S'a dat ajutoare preoților deficienți, văduvelor de preoți și orfanilor 75,133 cor.

Codex Juris Canonici. Biserica romano-catolică din cele cinci continente ale lumii cu începere din ziua primă a Rusaliilor catolice, 19 Mai n. 1918, este provăzută cu noul cod de legi bisericesti numit „Codex Juris Canonici.” În privința teritorială noul cod de legi are o extensiune cu mult mai mare decât avea dreptul roman pe timpul împăratului Justinian.

Ordonanțe pertru haine. Din Budapesta se anunță, că ministrul de finanțe a pregătit o ordonanță cu

privire la îmbrăcăminte. E vorba să se distribuie bilete, însă mai înainte se va cuprinde tot materialul disponibil și după intrarea în valoare a ordonanței numai pe lângă bilet se pot comanda haine. Prețul maximal al unui costum bărbătesc comandat este 800 cor.

Mărturisire mântuitoare. Un prinț regesc a ceretat odată prizonierii de pe un vapor galerian și și-a propus a ierta pedeapsa și a le da libertate aceloră, la cari va mai găsi o urmă de dragoste, de adevăr și sinceritate. A întreat pe rând condamnații despre cauza pentru ce sunt acolo. Acum au început plângerile și jalbele toate. Fiecare susținea sus și tare că-i nevinovat și că numai răutatea și calomnia i-a adus la locul acela. — Prințul nu-și putea stăpâni râsul și a venit în sfârșit la un fecior tiner, care ședea acolo liniștit și retras. Întreat despre cauza pedepsei lui, a răspuns roșind puțin și foarte modest: Mult milostive Domnule! eu sufer ce merit; n'am voit să ascult de părinți, am fugit de ei, am devenit un om neglijent și am făcut unele rele, așa, că două ore n'ar fi de ajuns, ca să vă înșir numărul tuturor faptelor mele. Prințul a tăcut câteva minute și apoi a zis cam cu mânie: Apoi cum vii tu aici, care ai făcut atâtea rele, între acești nevinovați? Numai decât cară-te de aici, ca să nu seduci și pe oamenii aceștia de cinste! L'au dezlegat din lanțuri și l-au lăsat liber. (Trad. de N. V.)

Nr. 2996 E. 1918.

VIII. impr. de război

Circular

cătră Prea Onoratele Oficii protopopești și parohiale, cătră Onorații domni învățători și cătră iubitul popor din eparhia Caransebeșului.

Ni s'a adus la cunoștința, că în curând se vor începe subscrierile pentru al VIII împrumut de război. Noi am dat la împrumuturile de mai nainte șapte ordine circulare, îndemnând clerul și poporul să iee parte în măsură cât mai însemnată la aceste împrumuturi; deci ar fi chiar de prisos a mai îndruma din nou la împlinirea acestei datorințe cetățânești.

Cu toate aceste aflu cu cale a repeta din nou sfatul și îndemnul, ca îndată-ce se va publica prospectul de subscriere pentru al VIII-lea împrumut de război.

1. atât Onorata preoțime și învățătorime cât și membrii comitetului parohial și toți fruntașii noștri din parohii să subscrie **înșiși** cât vor putea la acest împrumut; iară de altă parte se indemne cu toată energia, pe toți câți numai pot să iee parte la împrumut. Unde biserică are capital disponibil, să subscrie și ea.

2. Ca membrii ai reprezentanții comunale deosemena să stăruie, ca să subscrie și comuna politică.

3. Condițiunile împrumutului nou vor fi ca și la celelalte, adecă cele mai favorabile. Din suma scrisă se poate plăti numai o mică parte iară restul se capătă ca îmarumut dela băncile mari cu procente mai mici, adecă decât aduce obligațiunea de stat. Astfel participând la împrumut cu sume cât de mari nu mai ne împlinim datorința patriotică cătră stat, care are lipsa de bani pentru continuarea războiului, ci vom investi într'un

mod **mai rentabil** banii mai ales, că băncile dau abia 3 $\frac{1}{2}$ %, 3 % și chiar și mai puțin ca interese, pe când împrumuturile de război aduc azi și preste 6 %.

Totodată aduc la cunoștință tuturor, că oficiul de ajutorare pentru război dela ministeriul nostru de onvezi a instituit pentru mai bună reușire a acestui împrumut pentru comitatul Caraș-Severin o **delegație specială** cu sediul în Lugos anume dintre membrii „Institutului de asigurare regnicolar magiar, Magyar országos biztosító. Intézet.” Membrii de-ai acestei delegațiuni vor ieși prin comune în scopul acesta. Deaceea îndatorez pe toți preoții, învățătorii, epitropii și membrii comitetului parohial, ca să stea în ajutorul acestor esnuși, să-i sprijinească în misiunea lor patriotică, ca să poată face isprava cea mai bună. Asemenea delegați merită sprijin necondiționat.

Dară delegațiunea aceasta ne comunică, după fiecare 1000 cor., ce se va subscrie în comunele comitatului, aparținătoare jurisdicțiunii noastre episcopicești ne va pune la dispoziție pentru un scop bisericesc câte un premiu de 2 cor. Deci sprijinind delegațiunea, contribuim și la mărirea sumei ce ni-se va pune la dispoziție. Întrucât și în celelalte comitate vor fi asemenea delegații, organele noastre bisericești să le dea acelor sprijin.

Oficiul parohial este îndatorat a ceti la un timp potrivit după apariția prospectului și în biserică acest circular și după încheierea subscrierilor a face Consistoriului raport despre rezultatul obținut de numita delegație în parohia sa; iară Oficiile protopopești se controleze stricta îndeplinire a acelor dispuse, contribuind și din partea lor cum știu mai bine, ca toți să-și împlinească această cetățânească datorință, mai ales acum, când poporul are bani disponibili.

Caransebes 16/29 Maiu 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Concurs.

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Conzistor diecezan dtdo 28 Iunie 1917 Nr. 3804 B. ex 1917 se escrie concurs pentru întregirea *parohiei* a II-a din **Mércina** din nou reactivată cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană.

Emolumente:

1. Una sesiune parohială constatătoare din 30 jugere catrastrale.

Una grădină estravilană de 800[] st. și intravilanul de 800[] st.

Venitul dela 2 jugere pământ din izlazul comunal nedespărțit.

Stoia și birul uzitat.

După venirea în vacanță a parohiei preotului Iosif Caragea din jumătatea de sesiune cu cât are acum sus numitul preot mai mult, alegându-l va beneficia jumătate adevăată încă 8 jugere, având astfel a se egaliza beneficiul celor doi preoți.

Recurenții își vor înainta recursese adresate comitetului parohial P. O. D. Mihail Gașpar protopop, ca administrator protopresbiteral în Bocșa-montană, și sunt poștiți a se prezenta credincioșilor în biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare.

Mércina, din ședința comitetului par., ținută la 6 August 1917.

Iosif Caragea m. p.
președinte

Petru Poienariu m. p.
notar

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.
1—3

În baza decisului Venerabilului Conzistor diecezan dtdo 9 Aprilie a. c. Nr. 1763 B. ex 1918 se escrie concurs la postul de *capelan* temporal din comuna **Câlnic**, protopresbiteratul Bocșei-montane în parohia de clasa a III-a pe lângă preotul Iosif Ieremia, cu termen de 30 de zile.

Emolumentele sunt:

1. A treia parte din 1 $\frac{1}{2}$ sesiune parohială, adevăată 15 jugere pământ.

2. A treia parte din birul preoțesc răscumpărat cu 2 cor. de fiecare fumărie.

3. A treia parte din venitele stolare.

4. Dările publice le supoartă alesul capelan.

În lipsă de casă parohială are alesul capelan a se îngriji însuș de locuință pe spesele sale.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și trimită recursese ajustate în regulă pentru parohii de clasa a III-a adresate comitetului parohial, Prea Onoratăului Domn Mihail Gașpar protopresbiter gr. or. rom. în Bocșa-montană.

Recurenții sunt poștiți să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică din Câlnic, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Câlnic, din ședința comitetului parohial, ținută în 29 Aprilie v. 1918.

Nicolae Pocreanu
președinte ad hoc

Sofronie Andrițoi
notar

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopresbiter.
1—3

Pentru îndeplinirea *parohiei* vacante de clasa a III-a din **Surducul-mare** pe baza ordinului consistorial Nr. 8210 B. din 1917 se publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 64 jug. cat.

2. Cvarțir liber.

3. Birul uzuat.

4. Stola uzuată.

Dările publice după sesiune și cvarțir le va suporta preotul uzufructuar.

Recurenții își vor înainta recursese oficiului protopresbiteral din Bocșa mont. în termenul statuat, având a se prezenta în una din Duminici poporului în sf. biserică, spre a-și dovedi desteritatea în cântare și oratorie.

Surducul-mare, din ședința comitetului parohial, ținută în 11/24 Martie 1918.

Petru Ișfan m. p.
președinte

Iosif Popovici m. p.
notar

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopresbiter.
1—3